

Mennyi jár mindegyiknek? Milyen arányban kell a 7 q-t szétosztani? (A munkában résztvett idő, azaz 15:12:14 arányában!)

A: 15 nap	15	17:07 kg	= 256 05 kg	~ 256 kg
B: 12 "	12	"	= 204 84 "	~ 205 "
C: 14 "	14	"	= 238 98 "	~ 239 "
			700 kg : 41 = 17 07 kg	700 kg
			290	
			300	
			13	

3. Három gazda juhaik részére közösen bérelt ki egy legelőt 950 P-ért. A juhásznak 350 P-t fizetnek. Mennyivel járul hozzá mindegyik a költségekhez, ha juhaik száma: 140 db, 88 db és 60 db?

A: 140	35	18:06 P	= 632 10 P	~ 632 P
B: 88	22	"	= 397 32 "	~ 397 "
C: 60	15	"	= 270 90 "	~ 271 "
			1300 P : 72 = 18 06 P	1300 P

4. Három egyén között úgy osztandó szét 1000 P. hogy valahányszor az egyik 1 P-t kap, a másik $1\frac{1}{4}$ P-t, a harmadik 2 P-t kapjon?!

A: $1\frac{1}{2}$ P	$\frac{3}{2}$	$\frac{6}{4}$	$6 \times 52 63 P = 315 78 P$	$\sim 316 P$
B: $1\frac{1}{4}$ P	$\frac{5}{4}$	$\frac{5}{4}$	$5 \times "$	$= 263 15 " \sim 263 "$
C: 3 P	$\frac{8}{4}$	$\frac{8}{4}$	$8 \times "$	$= 421 04 " \sim 421 "$
			1000 P : 19 = 52 63 P	1000 P
			50	
			120	
			60	

III. Összefoglalás.

1943. március 3. hete.

Alkotmánytan. V. osztály.

A tanítás anyaga: A vallásügy igazgatása hazánkban.

Nevelési cél: Mindnyájunknak tanulnunk kell, de hitünket sem szabad megtagadnunk.

Szemléltetés: A közoktatásügy szervezete hazánkban szemléltetése rajzban.

V á z l a t.

I. Előkészítés. a) Kapcsoló ismétlés. Az embernek vannak vele született szükségletei, amelyeket ki kell elégítenie. Ilyen a valóság. Megvolt és megvan minden népnél minden időben. A Tíz-

föld lakóinál éppen úgy, mint Európa művelt népeinél. A vallási szükségletek kielégítését szolgálják a templomok, istentiszteletek. Maga a vallási élet is szervezve van. Szervei az egyházak.

b) Célkitűzés.

II. Tárgyalás. Hazánkban legtöbb híve a katolikus egyháznak van, amely a lakosság abszolút többségét alkotja (66,5%). Nagyszámmal vannak református, ágostai evangélikus, görögkeleti vallásúak. Kevesebb a számuk az unitáriusoknak, baptistáknak, a mohamedánoknak és izraelitáknak. E vallások *bevett* vallások, *elismert* vallás csak a baptista és a zsidó.

A római katolikus egyház élén az esztergomi érsek áll, aki egyuttal Magyarország hercegprímása. Az ország egyháztartományokra oszlik, amelyeknek fejei az érsekek. Az egyháztartományok vagy érsekségek egyházmegyékre vagy püspökségekre tagozódnak, amelyeknek kormányzói a püspökök. A szerzetesrendek közül a nagyobbak apátságot alkotnak, a szentbenedekrendiek főapátságot, melynek élén a pannonhalmi főapát áll. A római katolikus egyház kebelébe tartoznak a görög katolikusok is, akiknek feje a hajdudorogi püspök, akinek székhelye Nyíregyházán van. A püspököket az egyházmegyék kormányzásában a kanonokok testülete, vagyis a káptalan támogatja. A püspökségek esperesi kerületekre oszlanak, melyeken belül a hívek lelki szükségletét a plébániák látják el. A plébániákat a plébános vezeti, akinek a segédlelkészek, a káplánok segítenek.

Az ágostai evangélikusok és a reformátusok egyházkerületenként vannak szervezve. Minden egyházkerület élén egy-egy egyházi férfiú, a püspök és a világi főgondnok áll. Az unitáriusok is püspökségek szerint szervezkedtek, az izraeliták pedig hitközségek szerint. A görög keleti vallásúak egyházi szervezete a katolikuséhoz hasonlít. Érsekségek, püspökségek szerint tagozódik. Az izraeliták hitközségei többféle szervezetűek. Vannak orthodox, kongresszusi és statusquo hitközségek. Nincs olyan egységes szervezetük, mint a keresztény egyházaknak.

Az egyházak működése nem merül ki egyedül a hívek lelki gondozásában. Nagy érdemeket szereztek a közoktatás terén. E tekintetben különösen a római katolikus egyház érdemei elévülhetetlenek. Az ő papjai voltak a magyar nemzet egyedüli nevelői hatszáz éven át. A közoktatásüggyel, a tudomány és művészetek ápolásával Magyarországon kizárólag ők foglalkoztak. Ők emelték az első iskolákat és kórházakat, ők szervezték az első főiskolákat, az ő alapításuk a budapesti tud. egyetem is. A közoktatás terén általában a bencések az úttörők, a nemzet legelső nevelői. (A pannonhalmi főapát tagja a felsőháznak.)

A reformáció elterjedésével a protestánsok is fellkarolták az iskolaügyet, és pedig az oktatás alsó és felső fokán egyaránt.

Innen ered, hogy hazánkban oly nagy a különböző keresztény jellegű iskolák száma, amelyeket általában felekezeti iskoláknak neveznek.

III. Összefoglalás.

1943. március 4. hete.

Történelem. V. osztály.

A tanítás anyaga: Ismétlés: a vegyes házból származó királyok összefoglalása. Mohács.

Nevelési cél: Nagy nemzeti hibánk a széthúzás. A nemzet sírját nagyon sokszor magunk ástuk meg. Amikor összetartó volt a magyar, mindig nagy és hatalmas volt.

Vázlat.

Nagy Lajos leányai. Mária királyné és az ország déli részének urai. Zsigmond. Belső zavarok. Kis Károly. Egyházpolitika (királyi tetsvényjog.) Dalmácia, Bosznia elvész. A főúri ligák. A városi polgárság, jobbágyság. (A városok rendi jogának megadása.) A Hunyadiak.

A közeledő török veszedelem. Nagy Lajos 1366. évi csatája a törökkel (Bulgária hódoltatása.) Murád szultán hódoltatja Szerbiát és Bulgáriát. Zsigmond Nikápoly-i csatája 1396. Albert, I. Ulászló (Várna), Hunyadi János győzelmei 70 esztendőre viszatartják a törököt a pártharcokban elgyengült országtól.

Hunyadi háborúi. A hosszú hadjárat (1443). Várna. Szegedi béke. Hunyadi János kormányzó. V. László.

Mátyás uralkodása. Az utolsó nagy nemzeti király. Hasonlat Matyás és Károly Róbert uralomra jutása között. A fekete sereg. Matyás visszaszerzi a szent koronát. III. Frigyes. Új arisztokrácia. Matyás nagy horderejű külpolitikája: a török kiverése Európából, de a német császári haderővel együtt. Ennek útja a cseh királyságon át. Cseh-háborúk. Alsó-Ausztria és Stájerország hódoltatása. Matyás reneszánsz udvara.

A bomlás okai. Hanyatlás. Korvin János. II. Ulászló. A felsőmagyarországi bányák bérbeadása. (Fuggerek., A magyar oligarchák hihetetlen gazdagságra tesznek szert. (Bakócz Tamás.) Szathmáry György és Szalkay László érsekek. Báthory István nádor. A köznemesi párt: Werbőczy István. Küzdelem a politikai túlsúlyért és hatalomért. Összeütközés a főúri banderiumok és köznemesek között. Legnagyobb az ellentét a trónöröklés kérdésében. Zápolyai János a köznemesek vezére. A jobbágyság nyomasztó helyzete. A Dózsa-féle parasztlázadás. Werbőczy Hármaskönyve.

II. Ulászló Habsburg-szövetsége. A leghevesebb társadalmi és politikai ellentétek. II. Lajos. I. Ferenc francia király szövetsége a törökkel a Habsburgok ellen. (Cognaci liga.)

II. Szulejmán a török birodalom újjászervezője.

Útban Mohács felé...

A nagy csapás... Nemzeti nagy létünk nagy temetője...